

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ
«УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»
(ДЛЯ БАКАЛАВРІВ)**

Київ - 2016

Підготовлено професором кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом І.М. Найдьоновим

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом (протокол № 4 від 23 листопада 2016 р.)

Схвалено Вченою радою Українсько-Арабського інституту міжнародних відносин та лінгвістики ім. Аверроеса (протокол № 4 від 24 листопада 2016 р.)

Найдьонов І.М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Університетська освіта». – К.: МАУП, 2016.- 38 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни, запитання і завдання для самостійного повторення матеріалу та самоперевірки знань з дисципліни, плани семінарських занять, теми рефератів, методичні вказівки до виконання контрольної роботи, теми робіт, список літератури.

Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2016
ДП «Видавничий дім «Персонал», 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процеси глобалізації, особливо в інформаційній, соціальній, економічній та екологічній сферах, ставлять на перше місце абсолютно нові задачі виживання людської цивілізації. В основі їх рішення все більшу роль відіграє психології управління. У свій час Дейл Карнегі наголошував, що навіть у такій сфері як інженерна справа, близько 15-ти відсотків фінансового успіху, досягнутого спеціалістом можна віднести до технічних знань, і близько 85-ти за рахунок особливостей характеру, здібностей керувати людьми і вмінь людській інженерії. Певний вклад в методичне забезпечення в рішення проблем управління вносить і реалізація даної навчальної програми.

Концепція гуманітарного, демократичного управління в галузі освіти передбачає викладання дисциплін, спрямованих на глибоке вивчення місця і ролі людини в історії світової цивілізації, в складних історичних процесах. Основна мета вивчення дисципліни полягає перш за все у розкритті змісту та структури управлінського процесу в системі освіти, виділенні у ньому, окрім «класичних», традиційних елементів (планування, організація та контроль), власне психологічних складових (прийняття управлінських рішень, комунікація, вплив на людей, мотивація). Обґрунтовується також специфіка управління в системі освіти порівняно з іншими соціальними сферами (бізнес, виробництво тощо), яка, виходячи з основної цілі освітніх установ (забезпечення навчання, виховання та розвитку особистості), полягає насамперед у забезпеченні гуманізації управлінського та навчально-виховного процесу. Дані питання, а також основні завдання, підвищення ефективності управління закладами освіти, передбачають врахування в процесі управління цілої системи психологічних факторів, визначаючих успішність управлінської діяльності суб'єктів.

Успішність управління освітніми закладами значною мірою залежить від того, наскільки керівниками цих закладів враховуються психологічні фактори, які визначають ефективність діяльності об'єкта управління

(працівників освітніх закладів). Дані фактори, до яких віднесені насамперед психологічні основи активного включення працівників у виконання професійно-функціональних ролей, які реалізуються у закладах світи, психологічні умови задоволення основних потреб працівників у процесі виконання цих ролей, основні шляхи формування сприятливого психологічного клімату в педагогічному колективі.

Методична розробка спирається на дослідження відомих науковців: антропологів, істориків, педагогів, психологів, соціологів, фізіологів, філософів, інших. Серед них: І.Д. Бех, І.М. Богданова, О.В. Безпалько, М.Й. Варій, Л.С. Виготський, М.Ф. Головатий, Л.М. Карамушка, Г.С. Костюк, О.М. Леонтьєв, Л.Е. Орбан-Лембрик, І.П. Павлов, С.С. Пальчевський, А.В. Петровський, С.Л. Рубінштейн, І.М. Сеченов, Ю.Л. Трофімов, Л.Т. Тюптя, М.М. Філоненко, В.М. Шахрай, З.М. Шевців, Г.В. Щокін та інші.

У цілому навчальна програма дисципліни «Університетська освіта» підготовлена у відповідності з нормативними вимогами підготовки фахівців, що викладені у законодавчих та нормативних документах про вищу освіту. Її зміст орієнтує студентів не тільки на творче засвоєння психолого-педагогічних управлінських знань, а й на вироблення умінь, навичок і бажання самостійного навчання, оволодіння новою інформацією, уміння використовувати отримані знання на практиці.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів умінь: психолого-педагогічного самоаналізу; рефлексного самоконтролю, при необхідності конформності; психолого-педагогічної індивідуалізації в процесі спілкування з людьми; організації, планування, проведення ділових бесід різного рівня складності; проведення практичних політологічних та соціологічних досліджень в освітній сфері суспільства; створення і підтримання комфортних між особових та ділових відносин із співробітниками; здійснення психолого-педагогічного впливу на підлеглих (суб'єктів учіння); навчати, виховувати підлеглих, визначати цільовий компонент психолого-педагогічного процесу та засоби його рішення в педагогічному колективі.

I. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ЗМІСТОВІ МОДУЛІ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Університетська освіта» є підготовка студентів до навчання у вищому навчальному закладі відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексту Болонської декларації.

Завдання, що визначені в процесі викладання навчальної дисципліни «Університетська освіта»:

- сформувати у студентів систему знань щодо суті й соціального значення вищої освіти;
- означити сучасні напрямки розвитку вищої школи в Україні;
- засвоєння студентами основних термінів та понять системи організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі України з урахуванням світових освітніх тенденцій;
- формування у студентів навичок самостійного й ефективного навчання у вищому навчальному закладі як основи професійної підготовки.

Предмет навчальної дисципліни «Університетська освіта» це складові системи організації професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

Навчальна програма з навчальної дисципліни «Університетська освіта» побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах і розроблена для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво».

Навчальної дисципліни «Університетська освіта» розрахована на 54 години і включає три змістових модулі. Основні форми вивчення дисципліни: лекції, індивідуальні консультації, самостійна робота студентів. Заключний вид контролю – підсумковий модульний контроль. Система дидактичного забезпечення – модульно-рейтингова технологія навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Університетська освіта» студенти повинні знати:

- нормативно-законодавчі акти України в сфері вищої освіти;
- основні принципи функціонування системи вищої освіти в Україні;
- складові професійної підготовки фахівців напряму;
- загальні основи і принципи організації навчального процесу у вищій школі;
- особливості самоменеджменту ефективного навчання сучасного студента вищого навчального закладу;
- правила і норми охорони праці, безпеки життєдіяльності та поведінки студента у вищому навчальному закладі;
- систему інформаційного забезпечення навчального процесу;
- технологію розробки стратегічних і поточних планів навчальної діяльності закладу освіти.

А також повинні навчитись:

- планувати, організовувати і аналізувати власну навчальну діяльність;
- використовувати найбільш ефективні засоби самоорганізації навчання;
- самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- організовувати та вести пошукову та науково-дослідну роботу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ДИСЦИПЛІНИ
«УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»

№	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль 1. Вища школа в Україні.
1	Система вищої освіти в Україні.
2	Вищі навчальні заклади України.
3	Реформування вищої освіти України згідно з вимогами Болонського процесу.
4	Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.
	Змістовий модуль 2. Організація навчально-виховного процесу у вищій школі.
5	Сутність навчання у вищій школі.
6	Форми, види і методи навчання у вищій школі.
7	Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.
8	Самоменеджмент навчання студентів у вищій школі.
9	Студент як учасник навчально-виховного процесу.
	Разом годин - 36

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль I. Вища школа в Україні.

Основні витоки та періоди становлення освіти в Україні та світі. Соціально-історичні характеристики розвитку вищої освіти в Україні. Основні тенденції розвитку вищої школи в Україні на початку третього тисячоліття. Нормативно-законодавча база освіти в Україні. Структура освіти України. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні освіти. Мета та завдання вищої освіти. Принципи вищої освіти в Україні.

Види вищих навчальних закладів. Принципи діяльності вищих навчальних закладів. Основні напрями та форми діяльності вищих навчальних закладів: освітня, підготовка та атестація наукових та науково-педагогічних кадрів, науково-дослідна, післядипломна освіта, культурно-освітня, методична, видавнича, фінансово-господарська, виробничо-комерційна та підготовка іноземних студентів та здійснення зовнішніх зв'язків. Головні завдання вищого навчального закладу.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП) – вищий навчальний заклад IV рівня акредитації.

Євроінтеграція як соціально-економічний процес. Чинники євроінтеграції вищої освіти. Хронологія подій Болонського процесу. Залучення європейських держав у Болонський процес. Основні документи Болонського процесу. Відмінність та подібність систем вищої освіти України і Європейських держав. Стратегічні завдання реформування вищої освіти України. Пріоритетні напрями реформування вищої школи. Основні шляхи проведення реформ у системі вищої освіти України. Інтеграція освіти і науки України у європейське інформаційне та освітнє поле. Співробітництво України з європейськими країнами.

Зміст вищої освіти в Україні. Державний стандарт освіти як основний документ, що визначає сукупність норм для певного освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів. Складові державного стандарту освіти: освітня (освітньо-кваліфікаційна) характеристика: нормативна частина змісту освіти, тести. Нормативні та вибіркові навчальні дисципліни і порядок їх запровадження. Система планування у вищому навчальному закладі.

Інновації у вищій школі України та шляхи реформування традиційної системи навчання. Основні напрями та принципи структурування навчальних курсів: професіоналізація змісту навчання, виділення основних компонентів у змісті навчання, впровадження модульної системи та проблемно-тематичного підходу та використання інваріанта структурної моделі науки.

Змістовий модуль II. Організація навчально-виховного процесу у вищій школі.

Процес навчання як система. Рушійні сили та логіка навчального процесу. Етапи процесу навчання. Характеристика типів навчання. Основні методологічні засади та чинники інтенсифікації процесу навчання. Нормативно-правова база організації навчального процесу. Закони, закономірності і принципи навчання у вищій школі. Загальні та конкретні закономірності навчального процесу у вищій школі. Принципи дидактики вищої школи: науковості, системності, послідовності, свідомості навчання, активності, самостійності, наочності, ґрунтовності, практичної направленості та єдності освітніх, розвивальних та виховних функцій освіти. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Форми навчання у вищому навчальному закладі: денна, вечірня, заочна, дистанційна, екстернат на. Основні форми організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Види навчальних занять: лекції, лабораторні, практичні, семінарські та індивідуальні заняття, консультації. Індивідуальні завдання. Комплексні форми організації навчального процесу. Самостійна робота студентів. Мета, завдання та види практичної підготовки студентів. Безперервність та послідовність видів практики. Система організації науково-дослідної роботи студентів. Контроль як система перевірки результатів навчання і виховання студентів. Умови для ефективного функціонування системи контролю знань та умінь студентів. Функції контролю. Особливості видів контролю та їх залежність від мети, змісту, методів та характеру навчання. Державна атестація: складові, зміст програми, організація та проведення.

Основні заходи по впровадженню кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах в Україні. Кредитно-модульна система як модель організації навчального процесу. Заліковий кредит. Модуль та змістовий модуль як система поєднаних навчальних елементів. Основні компоненти КМСОНП: інформаційний пакет;

договір про навчання; академічна довідка. Індивідуальний навчальний план студента. Контроль успішності студента та шкала оцінювання навчальних досягнень студента при КМСОНП. Форми організації навчання в умовах КМСОНП. Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП. Нормування навчального навантаження студента. Особливості переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їхнього навчання. Стипендіальне забезпечення студентів.

Основи мотивації навчання. Суть, зміст і структура мотивів навчання. Сучасні теорії мотивації і їх застосування в процесі навчання. Адаптація до навчання студентів – початківців. Методи підвищення ефективності мотивації. Постановка та вибір цілей навчання. Планування навчання та встановлення пріоритетності при цьому. Сутність і зміст раціонального навчання. Формування і ефективне використання інформації у навчальній діяльності. Використання персонального комп'ютера в навчальній діяльності. Робота студента в бібліотеці. Бібліотека МАУП та правила користування її фондами.

Студенти (слухачі), курсанти, екстерни, асистенти-стажисти, інтерни, клінічні ординатори, здобувачі, аспіранти (ад'юнкти) та докторанти – особи, які навчаються у вищих навчальних закладах. Їх права та обов'язки. Психологічні особливості студентського віку. Типологія студентів. Становлення і розвиток студентського колективу: академічної групи, курсу, факультету, ВНЗ. Навчальний час студента. Облікові одиниці навчального часу студента: академічна година, навчальний день, навчальний тиждень, навчальний семестр, навчальний курс і навчальний рік. Нормативні вимоги до них. Розклад навчальних занять. Порядок відвідування студентами занять. Планування і облік навчального часу студента. Гігієна праці студента. Робоче місце студента: основні сучасні вимоги ергономіки. Правила і норми охорони праці, безпеки життєдіяльності та поведінки студента у вищому навчальному закладі. Соціально-культурна інфраструктура університету. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Система вищої освіти в Україні.

П Л А Н:

1. Вища освіта в історії людства.
2. Сучасна система університетської освіти в Україні.

Література: Основна : 1-4; 6; 12; 13; 18; 19; 23.

Додаткова: 33 - 39; 44 - 46.

Тема 2. Вищі навчальні заклади України.

П Л А Н:

1. Мета і головні завдання діяльності вищого закладу освіти
2. Структурні підрозділи вищого навчального закладу.

Література: Основна : 1; 3; 6; 12; 18-20; 23; 27; 32.

Додаткова: 37 - 43; 45 - 48.

Тема 3. Реформування вищої освіти України згідно з вимогами Болонського процесу.

П Л А Н

1. Порівняльна освіта: дефініція, аксіологічні аспекти.
3. Європейський вибір вищої освіти України.

Література: Основна : 1-5; 7-11; 14.

Додаткова: 34; 36 – 41; 43.

Тема 4. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.

П Л А Н

1. Державний стандарт освіти: дефініція, основні компоненти.
2. Інновації у вищій школі України.

Література: Основна : 1 - 6; 10; 18; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 43; 46.

Тема 5. Сутність навчання у вищій школі.

П Л А Н

1. Процес навчання як система.
2. Закономірності та принципи навчання у вищій школі.

Література: Основна : 1- 6; 10; 11; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 44; 45.

Тема 6. Форми, види і методи навчання у вищій школі.

П Л А Н

1. Види та форми навчання у вищій школі.
2. Загально дидактичні методи навчання.

Література: Основна : 1; 6; 15; 17; 20 – 23; 3 - 32.
Додаткова: 33 – 39; 41-43.

Тема 7. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.

П Л А Н

1. Кредитно-модульна система – модель організації навчального процесу.
2. Основні компоненти КМСОНП.

Література: Основна : 1-5; 7-11; 14.
Додаткова: 34; 36 – 41; 43.

Тема 8. Самоменеджмент навчання студентів у вищій школі.

П Л А Н

1. Студентський само менеджмент: сутність, технологічні напрямки.
2. Планування і облік навчального часу студента.

Література: Основна : 1 - 6; 10; 18; 19; 23.
Додаткова: 34 - 41; 43; 46.

Тема 9. Студент як учасник навчально-виховного процесу.

П Л А Н

1. Студентство як соціальна група.
2. Модель сучасного українського студента.

Література: Основна : 1-4; 6; 12; 13; 18; 19; 23.
Додаткова: 33 - 39; 44 - 46.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Вища школа в Україні.

П Л А Н

1. Система вищої освіти в Україні:
 - 1.1. Генеза вищої освіти в історії людства.
 - 1.2. Система університетської освіти в Україні.
2. Вищі навчальні заклади України:
 - 2.1. Законодавчі та нормативні документи про основні завдання вузу.
 - 2.2. Структурні підрозділи вищого навчального закладу.
 - 2.3. Недержавні вищі навчальні заклади в системі освіти України.
3. Реформування вищої освіти в Україні:
 - 3.1. Державний стандарт освіти.
 - 3.2. Порівняльна освіта.
 - 3.3. Європейський вибір вищої освіти України.

Література: Основна : 1-4; 6; 12; 13; 18; 19; 23.
Додаткова: 33 - 39; 44 - 46.

Тема 2. Організація навчального процесу у вищій школі.

П Л А Н

1. Сутність, зміст процесу навчання у вищій школі:
 - 1.1. Процес навчання як дидактична категорія.
 - 1.2. Основні компоненти процесу навчання.
2. Види та форми навчання у вищій школі:
 - 2.1. Види навчання у вузі.
 - 2.2. Основні форми процесу навчання у вузі.
 - 2.3. Інноваційні форми процесу навчання у вузі.
3. Методи та засоби процесу навчання у вищій школі:
 - 3.1. Засоби процесу навчання.
 - 3.2. Загальна характеристика методів навчання.
 - 3.3. Основні сучасні методи навчання у вищій школі.

Література: Основна : 1- 6; 10; 11; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 44; 45.

Тема 3. Студент вищого навчального закладу України.

П Л А Н

1. Студентство як соціальна група.
 - 1.1. Права і обов'язки студентів вузу.
 - 1.2. Психологічні особливості старшого юнацького віку.
 - 1.3. Адаптація студентства у вищому навчальному закладі.
2. Сфери діяльності студента вузу:
 - 2.1. Навчальна аудиторна та поза аудиторна праця.
 - 2.2. Практична підготовка до професійної діяльності.
 - 2.3. Науково-дослідна робота, культурна та сімейна життєдіяльність.
3. Загальна модель сучасного українського студента:
 - 3.1. Учіння, моральні якості та працездатність.
 - 3.2. Діловитість, організаційні здібності.
 - 3.4. Політична культура та особиста організованість.

Література: Основна : 1 - 6; 10; 18; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 43; 46.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 1. Вищі навчальні заклади України.

Завдання :

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.
2. Змодельуйте оптимальну систему організації діяльності вузу.
3. Занотуйте в конспекті основні положення Закону України «Про освіту».

Питання для самоконтролю:

1. Визначте зміст, завдання, організацію діяльності вузу.
2. Організаційна структура різноманітних закладів освіти.

3. Законодавчі і нормативні документи про принципи організації народної освіти в Україні.
4. Основні положення Закону України «Про освіту».
5. Зміст Закону України «Про вищу освіту».

Література: Основна : 1; 3; 6; 12; 18-20; 23; 27; 32.

Додаткова: 37 - 43; 45 - 48.

Тема 2. Теорія та методологія порівняльної освіти.

Завдання:

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.
2. Підготуйте доклад на тему: «Порівняльна вища освіта: дефініція, аксіологічні аспекти»
3. В конспекті зазначте основні положення Болонської Декларації.

Питання для самоконтролю

1. Визначте значення порівняльної освіти у системі загальної дидактики, як науки.
2. Обґрунтуйте основні особливості системи вищої освіти у країнах Західної Європи, США і Японії.
3. Організаційна технологія вищої освіти у США.
4. Система вищої освіти у Великобританії.
5. Зробіть порівняння вищої освіти Франції і Німеччини.
6. Визначте основні ідеї концепції «повного акту мислення» Д. Дьюї.
7. Розкрийте основний зміст «Я – концепції» К. Роджерса.
8. Обґрунтуйте основні аспекти теорії самоактуалізації А. Маслоу.
9. Дайте характеристику теорії Ж. Піаже.
10. Основні положення Болонської Декларації.

Література: Основна : 1-5; 7-11; 14.

Додаткова: 34; 36 – 41; 43.

Тема 3. Державні стандарти вищої освіти.

Завдання:

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.
2. Підготуйте виступ на науково-практичній конференції на тему: “Система планування у вищому закладі освіти”
3. Складіть декілька тестів по темі.

Питання для самоконтролю

1. Основні компоненти змісту освіти.
2. Дайте загальну характеристику знань, умінь та навичок студента.
3. Нормативна частина змісту освіти.
4. Вибіркові навчальні дисципліни.
5. Навчальні плани вузу.

6. Іноваційні проекти процесу навчання у вузі.
7. Основні напрямки реформування вищої освіти.

Література: Основна : 1 - 6; 10; 18; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 43; 46.

Тема 4. Цільовий та мотиваційно-стимулюючий компоненти процесу навчання.

Завдання:

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.
2. Підготуйте конспект наукової праці В.Ф. Паламарчука «Як виростити інтелектуала» . – Тернопіль, 2000.
3. Підготуйте наукове повідомлення: Стимули і мотиви навчання в роботі С.С. Пальчевського «Сугестопедагогіка: новітні освітні технології». – К.: 2005.

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте суть загальної мети навчання.
2. Яким чином мета навчання у закладах освіти визначається державним замовленням?
3. Охарактеризуйте основні групи цілей навчання.
4. Розкрийте суть таксономії Блума.
5. Обґрунтуйте місце і роль стимуляційно-мотиваційного компоненту у процесі навчання.
6. Класифікуйте мотиви навчання.

Література: Основна : 1- 6; 10; 11; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 44; 45.

Тема 5. Види та форми організації навчального процесу.

Завдання:

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.
2. Змодельуйте ефективну, на ваш погляд, діяльну схему проведення навчального заняття (лекція, семінар тощо).
3. Підготуйте виступ на студентську науково-практичну конференцію на тему: «Ефективні форми навчання з дисципліни по спеціальності».

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Сучасні види навчання у вузі і трудовому колективі.
2. Як розуміти модульно – рейтингова система навчання?
3. Які основні форми організації навчання склалися в історії розвитку навчальних закладів?
4. Які сучасні інноваційні форми навчання?

5. Технологічна схема виступу на семінарі.
6. Технологічні аспекти семінару «Мозковий штурм».

Література: Основна : 1; 6; 15; 17; 20 – 23; 3 - 32.

Додаткова: 33 – 39; 41-43.

Тема 6. Методи та засоби навчального процесу.

Завдання:

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.
2. Підготуйтеся до виступу на семінарі.
3. Підготуйте реферат на тему: «Методи організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності».

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність, структуру, функції методів навчання.
2. У чому проблема класифікації методів навчання?
3. Дайте характеристику методів навчання, з точки зору оптимізації навчально-пізнавальної діяльності.
4. Як розуміти реласкопедичний та сугестопедичний метод навчання?
5. Засіб навчання: сутність, загальний зміст.
6. Класифікація засобів навчання.

Література: Основна : 1- 6; 10; 11; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 44; 45.

Тема 7. Форми організації контролю знань та особливості їх застосування.

Завдання :

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.
2. Змодельуйте структурний зміст документів контролю.
3. Підготуйте виступ на семінарі “Сучасні вимоги до діагностики навчання”

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке діагностика успішності?
2. Критерії і норми оцінювання знань.
3. Поточна перевірка у процесі вузівського навчання.
4. Тематична перевірка знань: сутність, зміст, специфіка, форми.
5. Самоперевірка у системі методів діагностики навчання.

Література: Основна : 1-4; 6; 12; 13; 18; 19; 23.

Додаткова: 33 - 39; 44 - 46.

Тема 8. Само менеджмент студента вузу.

Завдання:

1. Опрацюйте рекомендовану літературу.

2. Змодельуйте структурну схему навчально-пізнавальної діяльності студента.
3. Підготуйте виступ на науково-практичній конференції на тему: “Студент – об’єкт, суб’єкт навчально-пізнавальної діяльності”.

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Специфічні особливості студента.
2. Як розуміти “Студент – об’єкт і суб’єкт навчально-пізнавальної діяльності”?
3. Типологізація студентів за типом профмислення.
4. Типологізація студентів визначена Б.Г. Ананьєвим.
5. Типологізація студентів за ставленням до навчання.
6. Соціальна адаптація студента.
7. Суперечності притаманні студентському віку.
8. Правила і норми праці, безпеки життєдіяльності та поведінки студента.
9. Студентське самоврядування.

Література: Основна : 1 - 6; 10; 18; 19; 23.

Додаткова: 34 - 41; 43; 46.

ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА.

Не передбачена планом.

МЕТОДКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ.

Використання в повному обсязі механізмів бально-рейтингового навчання:

Кожний студент на кожному занятті отримує відповідний бал за навчально-пізнавальну діяльність з визначенням, після вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни, місця в групі, на курсі.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.

Поточний модульний контроль здійснюється за бально-рейтинговою системою.

Модуль 1. Письмове та усне опитування. Тести.

Модуль 2. Письмове та усне опитування. Залік.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

- 1) Навчальна програма – державний документ, який визначає:
 - а) перелік навчальних предметів;
 - б) розподіл дисциплін за роками навчання;
 - в) тривалість семестру;
 - г) зміст освіти з кожного предмета.
- 2) Обліковими одиницями навчального часу студента є:
 - а); чверть
 - б); навчальний рік
 - в); кредит
 - г). академічна година
- 3) Під змістом освіти розуміють:
 - а) світогляд;
 - б) відомості;
 - в) систему знань, умінь, навичок;
 - г) систему потреб суспільства.
- 4) Зміст освіти визначається такими документами:
 - а) Конституцією України;
 - б) нормативними актами;
 - в) підручниками;
 - г) художньою літературою.
- 5) Контроль навчання означає:
 - а) перевірку;
 - б) оцінку;
 - в) прогнозування;
 - г) пошук.
- б) Існують такі види контролю:
 - а) поточний;
 - б) модульний;
 - в) суміжний;
 - г) підсумковий.
- 7) Використовують такі методи контролю:
 - а) тестування;
 - б) опитування;
 - в) спостереження;
 - г) уявлення.
- 8) Бакалавр – це:
 - а) освітньо-кваліфікаційний рівень;
 - б) освітній рівень;

- в) професійний рівень;
 - г) акредитаційний рівень.
- 9) Підготовкою магістрів займаються вищі навчальні заклади:
- а) I рівня акредитації;
 - б) II рівня акредитації;
 - в) III рівня акредитації;
 - г) IV рівня акредитації.
- 10) Основні види навчальних занять у вищих навчальних закладах такі:
- а) лекція;
 - б) семінарське заняття;
 - в) прогулянка;
 - г) практичне заняття.
- 11) Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у таких формах:
- а) самостійна робота;
 - б) практична підготовка;
 - в) навчальна робота;
 - г) теоретична підготовка.
- 12) До індивідуальних завдань з окремих дисциплін належать:
- а) реферати;
 - б) курсові роботи;
 - в) дипломні роботи;
 - г) тести.
- 13) Зміст самостійної роботи студента визначається:
- а) навчальною програмою дисципліни;
 - б) методичними матеріалами та вказівками;
 - в) завданням викладача;
 - г) власним бажанням студента.
- 14) Перед іспитом проводиться:
- а) лабораторна робота;
 - б) бесіда;
 - в) консультація;
 - г) опитування.
- 15) В Україні існують такі освітньо-кваліфікаційні рівні:
- а) молодший спеціаліст;
 - б) ліценціат;
 - в) бакалавр;
 - г) спеціаліст.
- 16) Існують такі види практики:

- а) навчальна;
 - б) переддипломна;
 - в) виробнича;
 - г) технічна.
- 17) Існують такі форми навчання у вищій школі:
- а) денна;
 - б) дистанційна;
 - в) ранкова;
 - г) заочна.
- 18) До системи вищої освіти України належать:
- а) інститути;
 - б) університети;
 - в) академії;
 - г) професійно-технічні училища.
- 19) Рівнів акредитації вищих навчальних закладів України існує:
- а) п'ять;
 - б) три;
 - в) сім;
 - г) чотири.
- 20) Навчальні дисципліни бувають:
- а) нормативними;
 - б) вибірковими;
 - в) змішаними;
 - г) альтернативними.
- 21) Для кожної навчальної дисципліни розробляють:
- а) навчальну програму;
 - б) освітньо-кваліфікаційну характеристику;
 - в) робочу програму;
 - г) індивідуальну програму.
- 22) Присвоєння кваліфікації бакалавра здійснює державна...
- а) атестаційна комісія;
 - б) кваліфікаційна комісія;
 - в) відбіркова комісія;
 - г) екзаменаційна комісія.
- 23) Складання державних іспитів та захист дипломних робіт проводиться при обов'язковій присутності:
- а) членів комісії;
 - б) ректора;
 - в) екзаменатора;

- г) голови комісії.
- 24) Вільне відвідування лекційних занять допускається для студентів:
- а) 4 курсу;
 - б) 2 курсу;
 - в) 3 курсу;
 - г) 1 курсу.
- 25) До форм здобуття певного рівня освіти без відриву від виробництва належить:
- а) денна;
 - б) вечірня;
 - в) дистанційна;
 - г) заочна.
- 26) До науково-методичного забезпечення навчального процесу відносять:
- а) навчальні плани;
 - б) програми практик;
 - в) підручники;
 - г) програми та сценарії виховних закладів.
- 27) Диплом – це документ, який офіційно підтверджує:
- а) акредитацію;
 - б) кваліфікацію;
 - в) ліцензування;
 - г) атестацію.
- 28) Болонську декларацію підписано у:
- а) 2001 р.;
 - б) 1988 р.;
 - в) 2003 р.;
 - г) 1999 р..
- 29) Міжнародним документом про взаємне визнання кваліфікацій є:
- а) Сорбоннська декларація;
 - б) Лісабонська конвенція;
 - в) Велика Хартія Університетів;
 - г) Празьке комюніке.
- 30) Механізмами досягнення інтеграції систем вищої освіти Європи є:
- а) прийняття двоциклової системи;
 - б) заснування системи кредитів;
 - в) сприяння мобільності на ринку праці та освітніх послуг;
 - г) спрощення процедури визнання кваліфікацій.
- 31) Європейська кредитно-трансферна система - це:

- а) кредитна система, яка базується на обліку навчальної роботи, виконаної студентом;
 - б) система навчальних дисциплін, які вивчає студент;
 - в) форма навчання;
 - г) вид навчальної роботи.
- 32) Заліковий кредит – це одиниця виміру...
- а) якості навчання ;
 - б) навчального навантаження;
 - в) професійної підготовки;
 - г) практичної підготовки.
- 33) Інформаційний пакет містить інформацію про:
- а) студента ;
 - б) вищий навчальний заклад;
 - в) професійне співтовариство;
 - г) вакансії.
- 34) Кредитно-модульна система - це:
- а) модель організації навчального процесу;
 - б) система виміру обсягу навчального навантаження;
 - в) форма навчання;
 - г) форма навчального процесу.
- 35) Модуль – це :
- а) задокументована завершена частина освітньо-професійної програми;
 - б) сегмент курсу навчання;
 - в) змістовне наповнення кредиту;
 - г) логічно завершена, системно впорядкована частина теоретичних знань і практичних умінь з певної навчальної дисципліни.
- 36) Рейтинг студента визначається за:
- а) середнім арифметичним рейтингових показників з усіх навчальних дисциплін;
 - б) кількістю пропущених занять;
 - в) оцінками однокурсників;
 - г) сумою оцінок з усіх навчальних дисциплін.
- 37) Професор - це:
- а) вчене звання;
 - б) науковий ступінь;
 - в) кваліфікація;
 - г) рівень освіти.
- 38) Формальна освіта передбачає:
- а) визначену освітньо-професійну програму;

- б) термін навчання;
 - в) державну атестацію;
 - г) отримання відповідного документу про освіту.
- 39) Бакалавр - це:
- а) повна вища освіта;
 - б) неповна вища освіта;
 - в) середня вища освіта;
 - г) базова вища освіта.
- 40) Галузеві стандарти вищої освіти містять:
- а) освітньо-кваліфікаційну характеристику;
 - б) освітньо-професійну програму;
 - в) засоби діагностики якості вищої освіти;
 - г) робочі навчальні програми.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Основні витоки та періоди становлення освіти в Україні.
2. Основні витоки та періоди становлення освіти світі.
3. Соціально-історичні етапи розвитку вищої освіти в Україні.
4. Становлення та розвиток вищого навчального закладу (на вибір студента).
5. Основні тенденції розвитку вищої школи в Україні на початку третього тисячоліття.
6. Державна політика у галузі вищої освіти в Україні.
7. Університетська освіта в Україні.
8. Нормативно-законодавча база освіти в Україні.
9. Структура освіти України.
10. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні освіти.
11. Мета, принципи та завдання вищої освіти в Україні.
12. Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП) – вищий навчальний заклад IV рівня акредитації.
13. Етапи входження України в Болонський процес.
14. Навчання в умовах в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП).
15. Вищий навчальний заклад та його структурні підрозділи.
16. Основні правила роботи студента з персональним комп'ютером.
17. Основні правила роботи студента в бібліотеці.
18. Основні правила роботи студента з книгою.
19. Режим та гігієна праці студента.

20. Безпека життєдіяльності студентської молоді.
21. Основи мотивації навчання.
22. Суть, зміст і структура мотивів навчання.
23. Сучасні теорії мотивації і їх застосування в процесі навчання.
24. Чинники євроінтеграції вищої освіти.
25. Хронологія подій Болонського процесу.
26. Залучення європейських держав у Болонський процес.
27. Основні документи Болонського процесу.
28. Відмінність та подібність систем вищої освіти України і Європейських держав.
29. Стратегічні завдання реформування вищої освіти України.
30. Пріоритетні напрями реформування вищої школи.
31. Основні шляхи проведення реформ у системі вищої освіти України.
32. Форми навчання у вищому навчальному закладі: денна, вечірня, заочна, дистанційна, екстернатна.
33. Основні форми організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.
34. Види навчальних занять: лекції, лабораторні, практичні, семінарські та індивідуальні заняття, консультації.
35. Індивідуальні завдання.
36. Комплексні форми організації навчального процесу.
37. Самостійна робота студентів.
38. Мета, завдання та види практичної підготовки студентів.
39. Безперервність та послідовність видів практики.
40. Система організації науково-дослідної роботи студентів.
41. Контроль як система перевірки результатів навчання і виховання студентів.
42. Умови для ефективного функціонування системи контролю знань та умінь студентів.
43. Функції контролю.
44. Особливості видів контролю та їх залежність від мети, змісту, методів та характеру навчання.
45. Зміст вищої освіти в Україні.
46. Державний стандарт освіти як основний документ, що визначає сукупність норм для певного освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів.
47. Складові державного стандарту освіти: освітня (освітньо-кваліфікаційна) характеристика: нормативна частина змісту освіти, тести.
48. Нормативні та вибіркові навчальні дисципліни і порядок їх запровадження.
49. Система планування у вищому навчальному закладі.

- 50.Іновації в вищій школі України та шляхи реформування традиційної системи навчання.
- 51.Основні напрями та принципи структурування навчальних курсів: професіоналізація змісту навчання, виділення основних компонентів у змісті навчання, впровадження модульної системи та проблемно-тематичного підходу та використання інваріанта структурної моделі науки.
- 52.Психологічні особливості студентського віку.
- 53.Типологія студентів.
- 54.Становлення і розвиток студентського колективу: академічної групи, курсу, факультету, ВНЗ.
- 55.Формування і ефективне використання інформації у навчальній діяльності.
- 56.Використання персонального комп'ютера в навчальній діяльності.
- 57.Робота студента в бібліотеці.
- 58.Основні заходи по впровадженню кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах в Україні.
- 59.Кредитно-модульна система як модель організації навчального процесу.
- 60.Заліковий кредит.
- 61.Модуль та змістовий модуль як система поєднаних навчальних елементів.
- 62.Основні компоненти КМСОНП: інформаційний пакет; договір про навчання; академічна довідка.
- 63.Індивідуальний навчальний план студента.
- 64.Контроль успішності студента та шкала оцінювання навчальних досягнень студента при КМСОНП.
- 65.Форми організації навчання в умовах КМСОНП.
- 66.Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП.
- 67.Нормування навчального навантаження студента.
- 68.Особливості переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їхнього навчання у КМСОНП.
- 69.Стипендіальне забезпечення студентів.
- 70.Нормативно-правова база організації навчального процесу.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Як забезпечується право громадян України на вищу освіту?
2. Яка структура вищої освіти в Україні?
3. Які освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти запроваджені в Україні?
4. Яка структура, мета та функціональні особливості післядипломної освіти в
5. Україні?
6. Нормативно-законодавча база визначення змісту навчання у вищому навчальному закладі.
7. Основні підходи та принципи у визначенні змісту вищої освіти.
8. Типи вищих навчальних закладів в Україні.
9. Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП) – вищий навчальний заклад IV рівня акредитації.
10. Особливості системи організації навчально-виховного процесу у різних типах вищих навчальних закладах в Україні.
11. Основні витоки та періоди становлення освіти в Україні.
12. Що включає система стандартів вищої освіти в Україні?
13. Що визначає освітньо-кваліфікаційна характеристика випускників вищих навчальних закладів?
14. Які основні завдання процесу навчання?
15. Компоненти навчального процесу у вищій школі.
16. Основні принципи, на яких базується навчальний процес у вищій школі.
17. Складові змісту освіти: нормативна і вибіркова.
18. Освітньо-професійна програма підготовки студентів у вищій школі.
19. Мотивація навчання в сучасних соціально-економічних умовах.
20. Загальні та конкретні закономірності навчального процесу у вищій школі.
21. Особливості єдності процесів навчання та виховання студентів.
22. Які особливості навчального процесу за денною формою навчання?
23. Які особливості навчального процесу за вечірньою формою навчання?
24. Які особливості навчального процесу за заочною формою навчання?
25. Які особливості навчального процесу за дистанційною формою навчання?
26. Які особливості навчального процесу за екстернатною формою навчання?
27. Самостійна робота студента.
28. Види навчальних занять у вищих навчальних закладах.
29. Документи про вищу освіту в Україні.
30. Практична підготовка студентів.
31. Післядипломна освіта в Україні.

32. Умови для безперервності та наступності в освіті України.
33. Поточний контроль.
34. Семестровий контроль.
35. Навчальний час студента
36. Сучасні вимоги щодо визначення навчального часу студента.
37. Нормативний термін навчання в системі вищої освіти України.
38. Напрямок, спеціальність та спеціалізація підготовки фахівця.
39. Навчальний процес у вищих навчальних закладах.
40. Кредитно-модульна система підготовки фахівців.
41. Основні форми державної атестації.
42. Індивідуальний навчальний план студента, його структура і порядок укладання.
43. Мова (мови) навчання у вищих навчальних закладах України.
44. Індивідуальні завдання.
45. Практичні та лабораторні заняття.
46. Види практичної підготовки студентів.
47. Консультація.
48. Семінарське заняття.
49. Державна екзаменаційна комісія.
50. Дипломна робота.
51. Курсова робота.
52. Дайте характеристику основним видам навчальних занять у вищих навчальних закладах.
53. Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП).
54. Як здійснюється контроль успішності студента і що включає шкала оцінювання навчальних досягнень студента при КМСОНП?
55. Які основні форми державної атестації у вищій школі.
56. Учасники навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах.
57. Облікові одиниці навчального часу студента.
58. Сучасні вимоги щодо визначення навчального часу студента.
59. Культура та гігієна праці студентів у вищій школі.
60. Яку сукупність дій і прийомів включає самоменеджмент сучасного студента?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» Закон від 01.07.2014 № 1556-VII
2. Методичні рекомендації щодо забезпечення навчального процесу: Зб. док.- К.: МАУП, 2006.- 116 с
3. Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 верес. 1996 р. № 1074 //Освіта України: Нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – С.429-446.
4. Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту): Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січ. 1998 р. № 65 // Освіта України: Нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – С. 375-381.
5. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Завт. наказом М-ва освіти і науки України від 23.01.04 №48// Інформаційний Вісник.- 2004.- №13.- С.12-15.
6. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні. Історія. Теорія: Підруч.- К.: Либідь, 1998.- 560 с.
7. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін)/ Упоряд. Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д. та ін.- Тернопіль: Економічна думка, 2003.- 60 с.
8. Болонський процес: Нормат.-правові докум./ Уклад. З.І. Тимошенко, І.Г.Оніщенко, А.М.Грехов, Ю.І.Палеха. - К.: Європ. ун-т, 2004.- 102 с.
9. Болонський процес: Модель структури додатка до диплома/ Уклад. З.І.Тимошенко, О.І.Казаченко, А.М.Грехров, Ю.А.Гапон, Ю.І.Палеха.- К.: Європ. ун-т, 2004.- 73 с.
- 10.Вознюк Т.Г. Менеджмент навчально-виховного процесу.- К.: Здоров'я, 2002.- 128 с.

11. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб./ Ред. Кремень В.Г.- Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2004.- 384 с.
12. Гончаренко С. Український педагогічний словник.- К.: Либідь, 1997.- 376 с.
13. Головатий Н.Ф. Учись учиться. – К.: МАУП, 2000.
14. Головатий М.Ф. Європейська й українська освіта – де точки єднання? // Персонал. – 2004, №3.
15. Гура О.І. Педагогіка вищої освіти: вступ до спеціальності: Навч. посіб.- К.: ЦНЛ, 2005.- 224 с.
16. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі: Довід. для працівників вищ. навч. закл.- К.: УАЗТ, 2003.- 410 с.
17. Збірник нормативних актів України щодо організації заочного навчання у вищих навчальних закладах України. – К.: 2002.
18. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб.- К.: Знання, 2005.- 486 с.
19. Луговий В.І. Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку/ за заг. ред. О.Г. Мороза.- К.: МАУП, 1994.- 196 с.
20. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки: Навч. посіб./ О.О.Любар, М.Г.Стельмахович, Д.Т.Федоренко.- К.: Знання, 2003.- 450 с.- (Вища освіта ХХІ століття).
21. Мартиненко С.М. Загальна педагогіка: Навч. посіб./ С.М.Мартиненко, Л.Л.Хоружа.- К.: МАУП, 2002.- 176 с.
22. Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: (Довідник для студентів).- К.: Освіта України, 2005.- 90 с.
23. Найдьонов І.М. Викладання фінансово-економічних дисциплін: методика, технологія, управління .- К.: «Центр учбової літератури», 2014.- 730 с.
24. Нормативно-правові документи з питань вищої освіти/ Ред. Болюбаш Я.Я.- 2004.- 304 с.

25. Освіта в Україні/ Ред. Кривенко О.А.; Упоряд. Пашутинський Є.К.- К.: Атіка, КНТ, 2004.- 492с. (нормативна база)
26. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.)/ Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д. та ін.; Ред. Кремінь В.Г.- К., Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004.- 147 с.
27. Педагогический энциклопедический словарь/ Ред. Бим-Бад Б.М.- М.: БРЭ, 2003.- 528 с.
28. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб./ Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова А.В. та ін.- 2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2005.- 399 с.
29. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л. Болонський процес: цикли, ступені, кредити: Монографія/ Л.Л.Товажнянський, Є.І.Сокол, Б.В.Клименко.- Х.: НТУ "ХПІ", 2004.- 144 с.
30. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посібник.- 2-ге вид., випр. і доп.- К.: Академія, 2005.- 560 с.
31. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб.- К.: Вища школа, 2002.- 215 с.
32. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посіб.- К.: Либідь, 2002.- 560 с.

Додаткова

33. Алексеева О.В. Формування громадянської позиції сучасної молоді //Педагогіка і психологія .- 2006.- №3.
34. Андрущенко В. Модернізація вищої освіти України в контексті Болонського процесу// Болонський процес в дії.- К., 2005.- С.5-11.
35. Бабкіна О. Проблеми підвищення якості вищої освіти в Україні у контексті болонських реформ // Освіта і управління. - 2006.- Т.9., №1.- С.91-94.
36. Бондарчук Ю. Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу/ Ю.Бондарчук, Г.Чуйко, Н.Чуйко// Вища школа.- 2005.- №2.- С.35-41.

37. Бунда В.В. Реформування мережі вищих освітніх навчальних закладів України в контексті Болонського процесу/ В.В.Бунда, Ф.Г.Ващук// Проблеми адаптації вищої освіти в Україні до європейських стандартів і принципів Болонського процесу. - Ужгород, 2004.- С.8-12.
38. Головатий М. Організаційно-методичні засади інтеграції національної системи освіти України в європейську систему освіти відповідно до Болонського процесу// Освіта і управління. - 2005.- Т.8., №3-4.- С.157-160.
39. Гурч Л. Деякі аспекти впровадження європейської системи ECTS у вищу освіту України// Персонал. - 2004.- №12.- С.68-73.
40. Зайцев М.О. Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу як чинник реформування освіти в контексті Болонського процесу: проблеми та прогнози // Болонський процес: перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти.- 2004.- С.135-137.
41. Зиновьев С. Научная организация учебного процесса// Alma mater.- 2005.- №9.- С.49-54.
42. Калошин В.Ф. Вплив емоцій на ефективність навчального процесу: (теорія та практика)/ В.Ф.Калошин, О.О.Безносюк, Ю.П.Лемешко// Практична психологія та соціальна робота.- 2006.- №1.- С.70-74.
43. Козлакова Г. Інформатизація навчального процесу - передумова інтеграції до європейського освітнього простору// Болонський процес в дії.- К., 2005.- С.37-42.
44. Ніколаєвська А. Викладання очима студента: досвід організації та проведення моніторингу// Вища освіта України.- 2005.- №1.- С.26-28.
45. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. – Харків.: 2002.
46. Мельник Н.І. Освітні можливості Інтернет // Вісник ХДАК: Зб. наук. праць. Вип. 8. – Х., 2001. – С. 116 – 120.

47. Рейс Ф. Секрети успішного навчання: Практичні поради для студентів.- Л.: Свічадо, 2006.- 256 с.
48. Федоров А.Ф. Средства администрирования учебного процесса по заочной форме обучения с использованием дистанционных технологий в программной среде "Электронные институты"/ А.Ф.Федоров, Д.Ю.Кузнецов, И.С.Паниковский// Инновации в образовании.- 2005.- №4.- С.160-161